

רע"פ 3566/21 - יוני אספוב נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

רע"פ 3566/21

לפני: כבוד השופט ג' קרא

המבקש: יוני אספוב

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים בעפ"ג 67476-12-19 מיום 11.5.2021 שניתן על ידי כב' סגן הנשיא רפי כרמל, כב' השופט אריה רומנוב וכב' השופטת שירלי רנר

בשם המבקש: עו"ד מיכאל עירוני

החלטה

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים (כב' סגן הנשיא ר' כרמל וכב' השופטים א' רומנוב וש' רנר) מיום 11.5.2021 בעפ"ג 67476-12-19, בגדרו נדחה ערעור המבקש על גזר דינו של בית משפט השלום בירושלים (כב' השופטת ג' סקפה שפירא) בת"פ 49830-01-18.

רקע והליכים קודמים

1. המבקש הורשע על פי הודאתו בשלוש עבירות קבלת דבר במרמה וכן בעבירות זיוף ושימוש במסמך מזויף, לפי סעיפים 415,418 ו-420 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, בהתאמה. זאת, במסגרת שלושה כתבי אישום שאותם צירף.

עמוד 1

על פי עובדות כתב האישום הראשון, התקשר המבקש לחברת קירור, טען בכזב כי הוא עובד בחברת "לקט ישראל" והזמין "חדר קירור" בשווי 16,138 ש"ח תוך שציין בכזב כי "לקט ישראל" תשלם עבורו. לאחר מכן הגיע המבקש או מי מטעמו ואסף את חדר הקירור עם משאית, מבלי ששילם את תמורתו.

על פי עובדות כתב האישום השני, רכש המבקש שתי המחאות חתומות בידועו כי ההמחאות שייכות לחברה שפשטה את הרגל ואין להן כיסוי. לאחר מכן רכש מטבח מאדם פרטיבתמורה לסך של 30,000 ש"ח. המבקש מסר למוכר 9,000 ש"ח במזומן ואת שתי ההמחאות המזויפות עליהן רשם סכום ומועד פירעון, בידועו כי לא ניתן יהיה לפדותן.

על פי עובדות כתב האישום השלישי, הגיעו המבקש ואחרים לקיוסק וביקשו מהעובדים שם לשלוח עבורם חמישה טפסי טוטו בסכום כולל של 25,000 ש"ח, באומרם בכזב כי ישלמו באמצעות טופס זוכה, בידועם כי הטופס שבידם אינו טופס זוכה. לאחר שהתברר כי לא ניתן לשלם באמצעות טופס זוכה, טענו המבקש והאחרים כי בקרוב יגיע חבר שישלם על הרכישה, המתינו בקיוסק פרק זמן מסוים ולאחר מכן ברחו בלי לשלם.

2. הסדר הטיעון לא כלל הסכמה עונשית, ובהתאם לו נשלח המבקש לקבלת תסקיר שירות מבחן. על פי האמור בתסקיר המבקש קיבל אחריות פורמלית בלבד למעשיו; אינו מבין את דפוסי התנהגותו שעמדו ברקע להסתבכותו בפלילים; ונוטה להשליך את ביצוע העבירות על מצבו הכלכלי הירוד ועל סביבתו. עוד נמצא כי למבקש דפוסי התנהגות המאופיינים במרמה ונשקף ממנו סיכון גבוה להישנות עבירות בעתיד. לפיכך, נמנע שירות המבחן מהמלצה טיפולית בעניינו.

3. בגזר הדין, עמד בית המשפט על הערכים החברתיים המוגנים שנפגעו כתוצאה ממעשיו של המבקש, בהם הגנה על הקניין, על חופש הבחירה ועל מהלך עסקים תקין; על העובדה שהעבירות בוצעו בתוך פרק זמן של שנה אחת תוך שהמבקש חוזר על מעשיו; ועל הסכומים הגבוהים שהתקבלו במרמה, המצטברים לכ-75,000 ש"ח. עוד הודגש כי המבקש לא החזיר ולו מקצת הכספים שקיבל במרמה. בית המשפט מצא לקבוע מתחם עונש הולם אחד ביחס לכלל העבירות, והעמידו על 10 עד 24 חודשי מאסר בפועל, לצד עונשי מאסר מותנים ופיצויים.

4. בית המשפט נתן דעתו על כך שהמבקש נעדר עבר פלילי והודה בעובדות כתבי האישום. מאידך, המבקש נטל אחריות באופן פורמלי בלבד. בית המשפט זקף לחובת המבקש את העובדה שלא השיב את הכספים שקיבל במרמה וציין כי הוא פושט רגל באופן שמונע את האפשרות לחייבו להשיב את מלוא הנזקים להם גרם. עוד ניתן משקל משני לנסיבותיו האישיות של המבקש על רקע המצב המשפחתי שפירט. לבסוף, מיקם בית המשפט את עונשו של המבקש בחלקו האמצעי-תחתון של מתחם העונש ההולם, וגזר עליו 15 חודשי מאסר בפועל, לצד מאסרים מותנים, פיצויים בסך כולל של 66,500 ש"ח לנפגעי העבירות וקנס בסך של 2,000 ש"ח.

5. המבקש ערער על חומרת העונש לבית המשפט המחוזי, והערעור נדחה. בית משפט קמא עמד על נסיבות הקולה בעניינו של המבקש, ובכללן העדר עבר פלילי, הודאתו והבעת חרטה, כמו גם על נסיבות החומרה, ובהן חומרת העבירות, הערכת שירות המבחן בדבר סיכון גבוה להישנות ביצוע עבירות דומות בשל דפוסי המרמה של המבקש והקושי שלו להכיר בנזקים שגרם וליטול אחריות מלאה על מעשיו. בנסיבות אלה, נמצא כי יש ליתן משקל רב לשיקול ההרתעה ואין מקום להתערב בעונש שנגזר עליו או להורות על קבלת תסקיר נוסף.

6. המבקש לא השלים עם פסק דין זה. מכאן הבקשה שלפניי.

נימוקי הבקשה

7. לטענת המבקש, עניינו מעלה שאלה של שיקולי צדק ייחודיים וחשש לעיוות דין, המצדיקים ליתן רשות ערעור. בין היתר נטען כי בית משפט השלום חרג ממתחמי הענישה הראויה והנוהגת, ולא העניק משקל מספק לנסיבות אישיות שונות בהן היעדר עבר פלילי וקשיים כלכליים. עוד נטען כי בית המשפט קמא התייחס לנתונים שגויים ביחס למצבו המשפחתי של המבקש, בגינם נמנע מליתן משקל של ממש לנסיבותיו האישיות. וזקף לחובתו את העדר החזר הכספים למתלוננים, אף כי לא היה יכול לעשות כן בשל השכר הזעום שהוא מרוויח למחייתו.

בנוסף, נטען כי לא ניתן משקל לכך שמעורבים אחרים בביצוע העבירות לא הועמדו לדין; כי בית המשפט התבסס על קביעות שגויות של שירות המבחן לפיהן הוא אינו נוטל אחריות על מעשיו, אינו מפנים את חומרתם והודאתו באה להיטיב את מצבו המשפטי, רק משום שציין בפני שירות המבחן את העובדה שגורמים נוספים היו מעורבים בביצוע העבירות. כן נטען כי עונש מאסר בפועל אינו משרת בעניינו את האינטרס הציבורי.

דיון והכרעה

8. לאחר עיון בבקשה ובנספחיה, הגעתי לכלל מסקנה כי דינה להידחות.

9. רשות ערעור ב"גלגול שלישי" תינתן במקרים בהם מתעוררת שאלה עקרונית בעלת חשיבות משפטית או ציבורית החורגת מעניינם של הצדדים, או במקרים חריגים, בהם מתעורר חשש לאי צדק מהותי או לעיוות דין מהותי (רע"פ 6166/20 אילוז נ' מדינת ישראל(8.9.2020)). הבקשה שלפני אינה באה בגדר חריגים אלה.

10. הבקשה אינה מצביעה על שיקולי צדק חריגים וחרף הנטען בה, אף אינה מלמדת על עיוות דין שנגרם למבקש. למעשה, מתמקדת הבקשה בחומרת העונש שהושת על המבקש ביחס לנסיבות המקרה ולנסיבותיו האישיות. ככלל, עילה זו אינה מצדיקה מתן רשות ערעור אלא במקרים חריגים בהם ניכרת סטייה משמעותית ממדיניות הענישה המקובלת או הראויה בנסיבות דומות (ראו, למשל: רע"פ 5328/20 ממנ' מדינת ישראל(1.9.2020)).

11. העונש שנגזר על המבקש אינו מן המקלים, ואולם לא מצאתי כי הוא חורג ממדיניות הענישה המקובלת והראויה באופן המצדיק מתן רשות ערעור (ראו והשוו: רע"פ 8570/18 זגורי נ' מדינת ישראל (11.12.2018); רע"פ 249/21 חנונה נ' מדינת ישראל (11.2.2021)). כל זאת, בהינתן החזרה על המעשים, שהיו כרוכים בתכנון, והתמונה העולה מתסקיר שירות המבחן, לרבות ההערכה בדבר הסיכון הגבוה להישנות העבירות. בהקשר זה יצוין, כי חרף טענותיו של המבקש כלפי האמור בתסקיר וכלפי מסקנותיו - התסקיר מפורט ומנומק, והתקבל על דעת הערכאות דלמטה, ואין כל מקום או עילה להתערב בכך ב"גלגול שלישי".

12. בשולי הדברים, יוער כי המבקש סבור שישנה עילה להתערב אף ברכיב הפיצוי בגזר הדין ולהפחיתו באופן

ניכר. הלכה ידועה היא שגובה הפיצוי לקורבן העבירה אינו נגזר מיכולתו הכלכלית של מבצע העבירה (ראו למשל: ע"פ 6838/17 מדינת ישראל נ' פלוני(25.6.2018)). העובדה שהמבקש הינו פושט רגל, אין בה כדי למנוע מבית המשפט להורות על פיצוי נפגעי העבירה.

13. סוף דבר, הבקשה נדחית.

ניתנה היום, י"ג בסיון התשפ"א (24.5.2021).

שׁוֹפֵט
